

Energie management actieplan

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	2
2. REDUCTIEDOELSTELLINGEN EN -EVALUATIE	2
REFLECTIE DOELSTELLINGEN VOORGAAND JAAR.....	2
SCOPE 1	2
SCOPE 2	2
SCOPE 3	3
NIEUWE DOELSTELLINGEN 2017 EN 2018.....	3
BETREKKING DOELSTELLINGEN OP PROJECT(EN) MET GUNNINGSVOORDEEL	3
3. ALTERNATIEVE BRANDSTOFFEN EN/OF GROENE STROOM	4
EVALUATIE DOELSTELLINGEN.....	4
NIEUWE DOELSTELLINGEN.....	4
4. REDUCTIEMAATREGELEN 2017-2019	4
SCOPE 1:	5
SCOPE 2:	5
SCOPE 3 (VOOR ZOVER VAN TOEPASSING):.....	5
5. BEOORDELING AMBITIENIVEAU	6
6. VERANTWOORDELIJK PERSOON EN ONDERTEKENING	6
BIJLAGE:	6
BRONVERMELDING:	6

1. Inleiding

Dit verslag, het energie management actieplan ofwel reductieprogramma, is een uitwerking van het B-deel van de CO₂ prestatieladder. Hiermee acteren we op de CO₂-inzichten om daarmee onze uitstoot te reduceren.

Vanwege de start met de CO₂-prestatieladder in 2011 is dit verslag een opvolging van eerder opgezette doelstellingen.

In het energieauditverslag zijn de reeds aanwezige reductiemaatregelen beschreven. Ook is er in dat document een opsomming gemaakt van mogelijke toekomstige maatregelen voor reductie en is er gekeken naar input van medewerkers en lering getrokken vanuit de branche.

Vanuit de emissie inventarisatie werkt dit energie management actieplan de reductie-doelstelling en -maatregelen verder uit tot een realistisch actieplan.

2. Reductiedoelstellingen en -evaluatie

Voor 2016 stonden er diverse doelstellingen voor de reductie van onze CO₂ uitstoot verdeeld over de scopes.

De doelstellingen waren in 2015 en 2016 als volgt bepaald:

- Scope 1: reductie van 0,5% in 2015; reductie van 0,8% in 2016 t.o.v. 2014 ofwel 0,32% in 2016 t.o.v. 2015.
- Scope 2: reductie van 0,3% in 2015; reductie van 0,5% in 2016 t.o.v. 2014 ofwel 0,2% in 2016 t.o.v. 2015.
- Scope 3: reductiedoelstelling van 0,1% in 2015 reductie van 0,15% in 2016 t.o.v. 2014 ofwel 0,05% in 2016 t.o.v. 2015.

Reflectie doelstellingen voorgaand jaar

We hebben in 2016 een verschuiving gezien van het type werk van grotere projecten naar meer service / onderhoudswerk. Dit zien we ook weerspiegeld in onze CO₂ gegevens.

Scope 1

De uitstoot in scope 1 is qua kwantitatieve hoeveelheid toegenomen. Dit is gekomen door de bovengenoemde wijziging in de werkzaamheden / verdeling van het werk waarmee we meer inzet hebben op service-verlening van de reeds opgeleverde infrastructuren.

De %-hoeveelheid t.o.v. de gehele voetprint is niet groots veranderd, juist beperkt van 82,7% naar 80,48%. De reden hiervan is de toename van vliegverkeer en de gewijzigde conversiefactor van stadswarmte-levering.

De reductiedoelstelling van 0,32% op scope 1 is behaald gerefereerd aan het aantal medewerkers. Deze is namelijk van 6,03 ton CO₂ per medewerker gegaan naar 4,6 ton CO₂. Dit betekent een reductie van 23,71%. De oorzaak hiervan ligt met name in de gewijzigde bedrijfsvoering.

Scope 2

De voetprint op scope 2 is zeer sterk gegroeid. De vliegkilometers zijn hieruit te halen gezien dit geen periodiciteit heeft. Dit geeft dan een 20,63 ton CO₂ over 2015 versus 27,89 ton CO₂ over 2016. Een 2^e wijziging is de conversiefactor van de stadswarmte. Het kwantitatieve verbruik is vrijwel gelijk gebleven van 158,75GJ in 2015 naar 170,84GJ in 2016. Gezien de graaddagen over deze jaren (Mindergas.nl, Rotterdam) mochten we bij gelijkblijvend verbruik uitkomen op 166,09GJ. Dit geeft een relatieve groei van verbruik van stadswarmte met 2,86% wat logisch te verklaren is door de groei van het aantal medewerkers waarmee een met meer regelmaat bepaalde ruimtes in gebruik zijn en daarmee verwarmd worden.

ForeyeT	Pagina 2 van 6
CO ₂ portfolio: D04.Energie management actieplan 2017-2018.docx	Datum: 13-03-2017

Het stroomverbruik is met 12,7% toegenomen. Dit is te verklaren door de toename van het aantal medewerkers, uitbreiding van de service-afdeling en uitbreiding van de monitoringschermen en diverse kleinere technieken.

Ook werken we als ForeyeT in een 'open office' waarbij we ook externe personen uitnodigen van onze kantoorlocatie gebruik te maken als ze in de buurt zijn en dit voor hen voordeliger is in hun reiskilometers. In 2015 is dit als zodanig meer uitgedragen en in 2016 is dit verder gecontinueerd. Ook dit geeft een hogere bezettingsgraad.

Bij het OV-verkeer is nu een geschatte splitsing gemaakt naar zakelijk verkeer, waarmee een klein stukje, 0,07 ton CO₂ overgenomen wordt van scope 3 naar scope 2.

De reductie in scope 2 van 0,2% in 2016 t.o.v. 2015 is nog wel behaald gerefereerd aan het aantal medewerkers. We zijn namelijk van 0,92 ton CO₂ per medewerker in 2015 naar 0,9 ton CO₂ per medewerker in 2016 gegaan.

Scope 3

Het inzicht over scope 3 bevat het woon-werkverkeer met priveauto's en het OV-verkeer. De brongegevens van het woon-werkverkeer is gelijk gebleven.

Het OV-verkeer is licht gedaald, van 1,03 naar 1 ton CO₂ op jaarbasis (incl. de zakelijke OV-kilometers gezien deze in 2015 bij elkaar zijn berekend).

De scope 3 uitstoot is van 7,84 ton CO₂ gedaald naar 7,74 ton CO₂.

Per medewerker is de uitstoot gedaald van 0,34 naar 0,2 ton CO₂. Hiermee is de gestelde doelstelling ook duidelijk behaald.

Nieuwe doelstellingen 2017 en 2018

Gezien behaalde resultaten en mogelijke toekomstige ontwikkelingen zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- Scope 1: reductie van 0,2% in 2017; reductie van 0,3% in 2018 t.o.v. 2016.
- Scope 2: reductie van 0,2% in 2017; reductie van 0,3% in 2018 t.o.v. 2016.
- Scope 3: reductiedoelstelling van 0,04% in 2017 en 0,06% in 2018 t.o.v. 2016.

Verdere scope 3 uitwerking en reductiedoelstellingen zijn opgenomen in de uitwerking van de ketenanalyses naar aanleiding van de analyse scope 3 emissies.

* refererend aan de omzet of FTE.

Deze doelstellingen worden halfjaarlijks gemonitord / beoordeeld op voortgang via de emissie inventarisatie. Dit wordt daarna zowel intern als extern gecommuniceerd.

Betrekking doelstellingen op project(en) met gunningsvoordeel

In 2015 zijn 2 projecten uitgevoerd die in 2014 gegund zijn.

Gezien we organisatie breed onze doelstellingen hebben behaald betekend dit dat we ook onze reductie op de projecten hebben gerealiseerd gezien deze aan de algemene doelstellingen waren gekoppeld.

Gezien we geen administratieve uitsplitsing kunnen maken, capaciteitsvraagstuk en wijze van informatieverzameling, is de project-voetprint opgezet gerefereerd aan de omzet.

Er zijn over 2015 – 2016 geen projecten met gunningsvoordeel in uitvoering geweest. Voor 2017 staat er een uitvoering van project met gunningsvoordeel gepland.

ForeyeT	Pagina 3 van 6
CO ₂ portfolio: D04.Energie management actieplan 2017-2018.docx	Datum: 13-03-2017

3. Alternatieve brandstoffen en/of groene stroom

Evaluatie doelstellingen

Hierbij een reflectie over deze doelstellingen over 2015-2016. Er waren een tweetal doelstellingen voor het gebruik van alternatieve brandstoffen en/of groene stroom.

- *Communicatie met collega huurder en verhurende partij voor mogelijkheid van overstappen naar groene stroom of andere mogelijkheden van overgaan naar minder belastende manieren van stroomverbruik, bijvoorbeeld door inzet van zonnepanelen;*

Deze communicatie is geweest tussen diverse medewerkers van ForeyeT en personen van de verhurende partij en de collega huurder in 2015/ 2016. Echter is halverwege 2016 de voorgaande huurder vertrokken en is er een nieuwe huurder in het pand gekomen.

Gezien verschuivingen in het pandgebruik en andere prioriteiten is er nog geen inhoudelijk gesprek geweest om dit onderwerp opnieuw onder de aandacht te brengen.

Er is een oriëntatie geweest naar mogelijkheden van zonnepanelen. Momenteel is deze keuze nog opzij geschoven gezien er verschuivingen zijn in de bedrijfsvoering en pandgebruik. In 2016 is er mogelijkheid bijgekomen om een deel van het pand erbij in gebruik te nemen. Dit is inmiddels in 2017 afgerond.

- *Oriëntatie op het gebruik / inzet van alternatieve brandstoffen voor ons transport / voertuigen.*

Deze actie hebben we actief invulling kunnen geven. Issue blijft nog wel de bedrijfswagens Caddy's die gezien hun laadcapaciteiten en te rijden kilometers niet technisch en financieel gezien overgezet kunnen worden naar een duurzamere brandstof zoals een elektrische of hybride motor. Er zijn wel al diverse hybride voertuigen aangeschaft en er zijn twee laadpunten voor het pand geplaatst.

De overstap naar een voertuig geheel op alternatieve brandstof is voor ons als organisatie nu nog een te grote stap en praktisch niet inzetbaar.

Op project-niveau betekend dit met name mogelijkheid van CO₂ reductie in het brandstofverbruik wat bedrijfsbreed veruit onze grootste uitstoot-bron is.

Deze doelstellingen blijven momenteel nog staan gezien de verdere te maken stappen voorbij de huidige situatie en eerste behaalde resultaten:

Nieuwe doelstellingen

Er zijn een tweetal doelstellingen voor het gebruik van alternatieve brandstoffen en/of groene stroom:

- Oriëntatie op groene stroom, bij voorkeur zon, wind- of waterkracht, voor de gehuurde locatie;
- Oriëntatie op het gebruik / inzet van alternatieve brandstoffen voor ons transport / voertuigen.

4. Reductiemaatregelen 2017-2019

Onderstaande een toelichting op de lopende en te nemen maatregelen waarmee we bovenstaande reductiedoelstellingen als realistisch inschatten.

De KAM-coördinator is eindverantwoordelijke voor onderstaande reductiemaatregelen. De investeringsbehoeften zullen ook door de KAM-coördinator worden beoordeeld. In principe staat ForeyeT geheel open voor investeringen in duurzaamheid.

ForeyeT	Pagina 4 van 6
CO ₂ portfolio: D04.Energie management actieplan 2017-2018.docx	Datum: 13-03-2017

Deze maatregelen hebben (in)direct ook betrekking op eventuele projecten met gunningsvoordeel. Voor de specifieke initiatieven in de keten is een apart initiatief en ketenanalyse uitgewerkt. Onderstaande zijn deze maatregelen schuingedrukt benoemd in verband met betrokkenheid op het behalen van de bedrijfsdoelstellingen.

Achter iedere maatregel staat het % hoeveel deze maatregel zal moeten zorgen voor de bovenbenoemde reductie% per scope.

Scope 1:

Op scope 1 zullen we de huidige doelstellingen bedrijfsbreed voortzetten voor blijvende aandacht voor werklocaties, thuiswerken, bundelen van ritten, verduurzaming van wagenpark en vrijheid in de planning van de eigen werkzaamheden.

Ook een blijvende bewustwording van de medewerkers van hun uitstoot en hun individuele bijdrage hierin blijft belangrijk, ook voor de nieuwe medewerkers. Het nieuwe rijden is hier een onderdeel van.

Ons wagenpark heeft een zeer lage uitstoot, dit willen we graag zo doorzetten door bij aanschaf te letten op de best haalbare milieueisen passen bij onze inzet. Dit vertaalt zich ook in onze oriëntatie en inzet van hybride of, wanneer dit geschikt gaat worden, elektrische voertuigen.

Met deze maatregelen verwachten we op scope 1, het zakelijke verkeer met ons wagenpark met 0,2% te kunnen reduceren.

Scope 2:

In scope 2 willen we ons vooral richten op het stroomverbruik en enigszins op de stadverwarming. Het zakelijke verkeer met privéauto's moet veelal wel gemaakt worden, de vraag is alleen met welk type voertuig of het OV. Dit kun je dan ook bij de doelstellingen in scope 1 verzamelen. Op de vliegkilometers kunnen we ook beperkt structureel reduceren gezien de noodzaak hiervan. Hierop letten we wel sterk op de noodzaak van de vluchten en inzetten van alternatieven zoals video-conference of verschuiven c.q. combineren van afspraken.

De reductie van het elektraverbruik en stadsverwarming staan in nauw contact met de verhuurder. Zoals benoemd is deze medio 2016 veranderd en zijn we met de nieuwe verhuurder apart in gesprek. Denk hierbij aan scheiding van te stoken ruimtes, gericht en efficiënter stoken. Op het gebied van stroomverbruik is ook de inzet van meer LED-verlichting een blijvend gespreksonderwerp.

Daarnaast is de aanschaf van nieuwer ICT-materieel veelal energiezuiniger / efficiënter dan ouder materiaal en kan er reductie behaald worden in de overgang naar groene stroom (ook te behalen in overleg met de verhuurder van het pand).

Deze maatregelen moeten eraan kunnen bijdragen dat we onze doelstelling van 0,2% reductie in 2017 t.o.v. 2016 behalen.

Scope 3 (voor zover van toepassing):

De scope 3 reductie bedrijfsbreed betrof het woon-werkverkeer met het OV. Het zou eigenlijk nadelig zijn hierop een reductiedoelstelling te zetten gezien we voor een grotere reducering van CO₂-uitstoot juist het vervoer via auto's over kunnen zetten naar OV-verkeer. Dit vervoer kan zomaar groeien als we een medewerker aannemen die juist de mogelijkheid heeft om via het OV op kantoor te komen of naar projectlocaties te gaan.

Als we de huidige gang zo doorzetten dan zullen we ook over 2017 de doelstelling van 0,04% voor scope 3 t.o.v. 2016 behalen.

ForeyeT	Pagina 5 van 6
CO ₂ portfolio: D04.Energie management actieplan 2017-2018.docx	Datum: 13-03-2017

Separaat is het keteninitiatief gestart met als doel reductie van transporten van defecte schermen waar we ons reeds meerdere jaren, vanaf medio 2014 hard voor maakten.

5. Beoordeling ambitieniveau

Er zijn geen directe partijen die een soortgelijke organisatie hebben als ForeyeT. We hebben onze voetprint, certificatieniveau en reductiedoelstellingen vergeleken met Logitech (<http://www.logitech.nl/>) en 4Tech (www.4infra.nl). De voetprint is lastig te vergelijken gezien bovengenoemde partijen ander type bedrijven zijn. De reductiedoelstellingen zijn met 4% respectievelijk 1% soortgelijkend. ForeyeT is 6 jaar geleden ook met deze % gestart. Het niveau van certificering is bij bovenstaande partijen niveau 5 terwijl ForeyeT op niveau 4 is gecertificeerd.

Onze maatregelenlijst heeft diverse C-maatregelen (ambitieuze) waaronder de gemiddelde CO₂ uitstoot van het wagenpark, cursus het nieuwe rijden, en laadpaal voor elektrische / hybride voertuigen.

Onze eigen initiatief 'werkgroep Pres-Midas' laat zien dat we actief zijn in het zoeken en aanpakken van verbetermogelijkheden in de keten die we niet als zodanig / op dit niveau terug zien bij de partijen waarbij we onszelf vergeleken.

Hiermee zien wij onszelf als middenmotor tegen koploper aan vergeleken met soortgenoten.

6. Verantwoordelijk persoon en ondertekening

Digitaal ondertekend

.....
Martijn Danse
Directeur en KAM-coördinator, ForeyeT
Eindverantwoordelijke CO₂ prestatieladder portfolio.

Bijlage:

- D04a1. Maatregelenlijst ForeyeT 2017, kopie vanaf SKAO
- D04a2. Onderbouwing maatregelenlijst
- D04a. Toelichting project met gunningsvoordeel
- Separate uitwerking van initiatieven waarbinnen we diverse maatregelen hebben vormgegeven.

Bronvermelding:

- Niet van toepassing, anders dan het CO₂ portfolio.

ForeyeT	Pagina 6 van 6
CO ₂ portfolio: D04.Energie management actieplan 2017-2018.docx	Datum: 13-03-2017